

оцінка інтенсивності експлуатації природних ресурсів і використання трудового та виробничого потенціалу, а комплексне еколого-соціальне і економіко-географічне обґрунтування передумов суспільного розвитку в цілому. Це забезпечило б раціональне перетворення природи, тобто таке, яке б не призвело до еколого-економічного розладу в майбутньому.

Література:

1. Агропромисловий комплекс України: стан, тенденції та перспективи розвитку. Інформаційно-аналітичний збірник (випуск 5) /за ред. П. Т. Саблука та ін. - К.: ІАЕ УААН, 2002. - 647 с.
2. Богуш Л.Г. Розбудова соціальної сфери села в умовах реформування АПК //Регіональні проблеми розвитку агропромислового комплексу України: сучасний стан та перспективи вирішення. Матеріали II Міжнародної наук.-практ. конф. (Київ, 18-19 березня 2002 року). – К.: “Стафед-2”, 2002. – С. 132-133
3. Мальчикова Д.С. Використання ГІС/ДЗЗ-технологій для вивчення територіальної структури землекористування регіону /Д.С. Мальчикова //Проблеми безперервної географічної освіти і картографії. Зб. наук. праць. – Харків: ХНУ ім. В.Н. Каразіна, 2010. – Вип.12. – С. 123-128.

Бучко Ю. В.

ОСОБЛИВОСТІ ВИКОРИСТАННЯ ДИДАКТИЧНИХ ІГОР В ШКІЛЬНОМУ КУРСІ ЕКОНОМІКИ

Методика викладання економіки – це наука про закономірності й особливості процесу навчання економіки в школі. Вона розробляє і встановлює раціональні методи та прийоми, засоби і форми навчальної діяльності, під час якої відбувається свідоме оволодіння учнями системою знань із шкільного курсу економіки та формуються відповідні вміння і навички щодо застосування цих знань.

Дидактична гра – метод імітації (наслідування, відображення) прийняття управлінських рішень у різноманітних ситуаціях шляхом гри (програвання, розігрування) за правилами, які дані або виробляються самими учасниками [5].

Дидактичні ігри пов'язані насамперед з двома особливостями навчання: проблемністю та засвоєнням навчальної інформації через дію. Проблемність реалізується через самостійне розв'язання учнем, поставленої проблеми (завдання) за недостатності необхідних знань, коли він змушений самостійно опанувати новий зміст або знаходити нові зв'язки між уже засвоєними відомостями. У процесі такої діяльності формуються нові вміння й у такий спосіб відбувається навчання через дію.

Дидактика визначає ігри як ефективний спосіб взаємодії учнів, продуктивну форму спілкування з елементами змагання, невимушеності,

щирої зацікавленості. Гравці пізнають, запам'ятовують нове, орієнтуються в нових ситуаціях, розвивають свою уяву, фантазію. Навіть найпасивніші із учнів докладають максимуму зусиль, щоб не підвести своїх товаришів по команді. При цьому спілкування є головним енергетичним джерелом гри, яке підсилює її емоційне забарвлення [3].

У процесі проведення ігор реалізуються такі психолого-дидактичні закономірності:

- принцип негайного застосування знань;
- зведення абстрактних знань і понять на рівень чуттєвого перетворення матеріалу;
- наближення до практичного розуміння економічних категорій і закономірностей;
- менша втомлюваність учасників гри.

Класифікації ігор складаються залежно від того, які підстави покладено в їх основу, наприклад, за характером відображення дійсності, технологією створення, цілями, кількістю ролей, ступенем імпровізації.

В.Г. Семьонов виокремлює: інтерактивні ігри з опосередкованим впливом на учня (ребуси, кросворди); інтерактивні ігри з безпосереднім впливом на учня (рольові ігри); не інтерактивні ігри (індивідуальні ігрові завдання).

Цей же автор класифікує ігри також за ступенем імпровізації: ігри з ролями і сюжетом (імпровізовані), ігри з чітким канонічним сюжетом (канонічні), безсюжетні ігри (кросворди).

У практиці економічної освіти найбільш відомі: ділові ігри, тренінги, аналіз ситуацій, розробка колективних проектів в малих групах, комп'ютерні моделюючі ігри [4].

Створення ділової гри.

При розробці гри весь процес навчання треба подати як цілісну систему, кінцевою метою якої є вирішення, принципових завдань навчання:

- яким має бути учень;
- що він має знати;
- що він має вміти.

Йдеться про необхідний комплекс особистісних і професійних якостей, заданих метою навчання. І саме ця мета є головним системостворюючим фактором у виборі тих чи інших навчальних ігор.

Розробка будь-якої навчальної ігри передбачає наявність таких основних етапів:

- 1) вступна частина (мета ігрового заняття)
- 2) підготовча частина (правила гри)
- 3) гра (постановка завдань, саме гра)
- 4) аналіз результатів, підведення підсумків.

Ділові ігри можна будувати по-різному: або кожен гравець перед грою отримує точні інструкції, або лише приблизний перелік того, що йому доведеться зробити.

Принципи побудови дидактичної гри:

1. Наочність і простота моделі. Не слід намагатися відобразити в грі всі функції та процедури управління реальною господарською діяльністю.

2. Автономність тем і фрагментів гри, що вимагає певної гнучкої структури гри для того, щоб окремі її частини могли розіграватись відносно самостійно. Усе це дає змогу змінювати гру в залежності від конкретного складу її учасників.

3. Можливість подальшого вдосконалення та розвитку моделі гри, «відкритість» ігрової моделі, яка дає їй змогу стати окремим блоком і входити в інші, складніші конструкції гри.

4. Раціональне поєднання в ігровому експерименті ігрової діяльності та діяльності з приводу гри. Ігри призначено для аналізу й визначення шляхів і способів удосконалення управління певною системою, для прийняття оптимальних рішень у даній конкретній ситуації. Цю мету може бути реалізовано в процесі діяльності з приводу гри.

5. Максимальне звільнення учасників від рутинних ігрових процедур. Це дає можливість приділяти більшу увагу аналізу й обговоренню проблем, які розглядаються.

6. Максимальне використання готових розробок. Успішне проведення гри досягається втому разі, коли в матеріалах для проведення гри міститься добре продумана та ретельно відпрацьована методика оброблення й систематизації ігрової та експертної інформації.

7. Спрямованість всіх елементів гри на вирішення проблеми, що розглядається. Проведення гри не є самоціллю. Кожна дидактична гра покликана допомогти прийняти оптимальне рішення, ефективно засвоїти певну навчальну інформацію [1].

Етапи розробки ділової гри.

Процес розробки навчальної ділової гри можна представити у вигляді ланцюжка послідовних дій:

- обґрунтування вибору ділової гри;
- визначення цілей гри (розробка методів прийняття рішень, визначення системи проблемних ситуацій);
- добір методів;
- розробка сюжету ділової гри (паралельно з цим визначаються завдання для гравців і можливості учасників);
- визначення складу гравців;
- визначення послідовності подій і структури взаємозв'язку (визначення критеріїв успішних дій, встановлення правил гри);
- складання керівництва для ведучого гри;
- складання керівництва для учасників гри;

- стадія гри;
- стадія оцінки гри;
- стадія модифікації ділової гри, яка передбачає встановлення позитивних моментів у проведенні гри та її недоліків із подальшим їх врахуванням і виправленням.

Вчитель економіки може не розробляти власні дидактичні ігри, а адаптувати вже відомі. При адаптації гри вчитель повинен пам'ятати, що у діловій грі має бути наявна реальна конфліктна ситуація, елемент змагання і можливість використання різних сполучень економічних методів управління. За збалансованості умовних і реальних компонентів навчально-виробнича ситуація сприймається і як навчальна, і як реальна.

Навчальна гра є формою навчання. У якій реалізуються частково-пошуковий, і навіть дослідницький методи навчання.

Навчальна гра може виконувати кілька функцій:

- навчаючу – розвиток таких загальнонавчальних вмінь і навичок, як пам'ять, увага, сприймання інформації за допомогою різних аналізаторів, розвиток навичок володіння рідною мовою;
- розважальну – створення сприятливої атмосфери, перетворення уроку на захоплюючу пригоду;
- комунікативну – об'єднання учнів у колектив, встановлення емоційних контактів;
- релаксаційну – зняття емоційної напруженості, спричиненої навантаженням на нервову систему за інтенсивного навчання;
- психологічну – підготовка для більш ефективної діяльності, перебудова психіки і фізіології для засвоєння великих обсягів інформації;
- розвиваючу – гармонійний розвиток особистісних якостей для активізації резервних можливостей;
- виховну – психотренінг і психокорекція поведінки в ігрових моделях життєвих ситуацій.

Наприкінці гри обговорюють оцінки груп експертів і порівнюють результати виборів із сумою індивідуальних думок про кандидатів, зафіксованих до початку гри, що дає можливість судити, як спрацював механізм колективної оцінки кандидатів і виборів на конкурсній основі [2].

Література:

1. Иванова Л. Проектирование в обучении: дидактические принципы / Л. Иванова // Учитель. – 2004. – № 6. – С. 11–15.
2. Ковальчук Г.О. Активізація навчання в економічній освіті: Навч. посіб. – Вид. 2-ге, доп. – К.: КНЕУ, 2003. – 298с.
3. Коменский Я. А. Великая дидактика: Педагогическое наследие / Я. А. Коменский, В. М. Клари, А. Н. Дисуринский. – М. : Педагогика, 2009. – 166 с.

4. Семенов В.Г. Дидактическая игра как форма обучения. Современный урок // Советская педагогика. – 1989. – № 3. – С. 61-65.
5. Хуторской А. В. Современная дидактика: учебник для вузов / А.В. Хуторской. – СПб : Питер, 2001. – 544 с.

ВАСЬКО Г. В.

ХАРАКТЕРИСТИКА ПРОМИСЛОВОСТІ М. ХЕРСОН

Промислове виробництво є важливою складовою ланкою народногосподарського комплексу будь-якої країни. Без нього немислимий розвиток економіки сучасної держави.

На галузеву структуру промислового виробництва Херсона мають вплив різні економічні та природні фактори, в тому числі наявний рівень розвитку продуктивних сил, темпи зростання або занепаду виробництва, рівень забезпечення сировинними та паливно-енергетичними ресурсами, інтенсивність реалізації досягнень науки і техніки, міжнародний поділ праці, економічна інтеграція.

Територіальний поділ праці і відмінності в економічних і природних умовах в окремих регіонах України мають вплив на диференціацію структури промисловості, її формування та удосконалення.

Науково-технічний прогрес посилює динамічність зрушень у структурі промисловості. Міжгалузеві пропорції в сучасних умовах виявляють залежність від соціальних аспектів, пов'язаних з підвищенням добробуту населення, тому виробництво товарів народного споживання повинно розвиватися як пріоритетне.

Дослідженню промислового комплексу в контексті його сутності, принципів розміщення, присвячені численні наукові праці багатьох вітчизняних та закордонних вчених, серед яких слід зазначити О. Алімова, П. Аламписва, М. Бандмана, Б. Данилишина, С. Дорогунцова, В. Захарченка, М. Колосовського, М. Паламарчука, С. Покропивного, М. Чумаченка та ін.

Мета статті: вивчення особливостей і соціально-економічна характеристика промислового виробництва Херсону.

Відповідно до поставленої мети статті необхідно вирішити наступні завдання дослідження:

- розглянути поняття і особливості промислового комплексу міста;
- виявити основні аспекти суспільно-географічного дослідження промислового комплексу міста;
- визначити передумови та фактори розвитку, охарактеризувати галузеву структуру і територіальну організацію промисловості Херсону;
- визначити проблеми розвитку і шляхи вдосконалення промислового виробництва Херсону;